

KVALITETSDEKLARATION

Trädgårdssektorn (Trädgårdsproduktion)

Ämnesområde

Jordbruk, skogsbruk och fiske

Statistikområde

Jordbrukets struktur

Produktkod

JO 0102

Referenstid

2017

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Det huvudsakliga syftet med statistiken är att ge en övergripande bild över den svenska yrkesmässiga trädgårdsodlingens areal och produktion, men också dess struktur med avseende på antal företag, sysselsättning och geografiska fördelning. Genom att undersökningen genomförs som en totalundersökning, där alla kända svenska trädgårdsföretag ingår, ger statistiken också en relativt god helhetsbild över vilka grödor som odlas.

I sin helhet gör statistiken det möjligt att få en löpande bild av den svenska trädgårdsodlingens utbredning och utveckling ur produktionsmässiga, ekonomiska och strukturella synvinklar.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används av såväl europeiska som svenska myndigheter och beslutsfattare, samt av branschorganisationer, forskare, studenter, media och allmänhet. Viktiga användningsområden utgörs av produktions- och avkastningsanalyser, analys av stöd och regleringar och bedömningar av branschens status och utveckling. Statistiken är väl lämpad för såväl internationella som nationella jämförelser med långa tidsspann.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken redovisar antalet företag, sysselsättning, åldersfördelning, arealer och växthusytor, produktionen av trädgårdsgrödor samt växthusens åldersstruktur, inventarier och energiförbrukning inom den yrkesmässiga svenska trädgårdsodlingen.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av samtliga svenska yrkesmässiga trädgårdsföretag med minst odling om minst 200 kvm i växthus eller minst 2 500 kvm på friland. Objekten består av de enskilda trädgårdsföretagen.

Ett *trädgårdsföretag* utgör i det här fallet en inom trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Med *trädgårdsodling* avser vi yrkesmässig odling av köksväxter, kryddväxter, frukt, bär eller prydnadsväxter på friland eller i växthus. Odling av potatis, bönor och ärter för konservering eller torkning, julgranar, gräsmattor eller plantor för skogsbruk ingår *inte* i statistiken.

1.2.2 Variabler

Totalt omfattar statistiken 16 variabler:

- Antal företag
- Driftsledarens ålder
- Antal sysselsatta personer
- Fysisk frilandsareal för odling
- Skördemogen frilandsareal (frukt & bär)
- Frilandsareal under tunnel (bär)
- Skördad areal för köksväxter på friland
- Växthusyta
- Skördad yta för köksväxter i växthus
- Yta för odling av plantskoleväxter på friland
- Yta för odling av plantskoleväxter i container
- Skördad vikt
- Skördat antal plantor
- Skördat antal krukor
- Skördat antal snittblommor
- Energiförbrukning

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs helt av skattningar av typen totaler.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Antal företag redovisas uppdelat på:

- Odlingsform (friland eller växthus)
- Grödgrupp (köksväxter, frukt, bär, plantskoleväxter etc.)
- Gröda (äpple, tomat, tulpaner etc.)
- Län
- Energislag
- Växthusinventarier

Driftsledarens ålder redovisas i antal personer uppdelat på:

- Åldersintervall

Antal sysselsatta redovisas uppdelat på:

- Län
- Arbetstidsintervall
- Familj eller övriga

Fysiska frilandsarealer, mätt i hektar, redovisas uppdelat på:

- Grödgrupp (köksväxter, frukt, bär, plantskoleväxter etc.)
- Gröda (äpple, tomat, tulpaner etc.)
- Län

Växthusytor, mätt i kvadratmeter, redovisas uppdelat på:

- Grödgrupp (köksväxter, frukt, bär, plantskoleväxter etc.)
- Gröda (äpple, tomat, tulpaner etc.)
- Län
- Växthusens byggår
- Uppvärmning
- Växthusinventarier

Skördade mängder, mätt i ton eller antal, redovisas uppdelat på:

- Grödgrupp
- Gröda (äpple, tomat, tulpaner etc.)
- Län

Energiförbrukning i växthus, mätt i wattimmar, redovisas på:

- Energislag (eldningsolja, biogas, elenergi etc.)
- Län

1.2.5 Referenstider

Statistiken avser kalenderåret 2017.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Säkerheten i resultaten bedöms vara god, men går som helhet inte att kvantifiera.

2.2 Osäkerhetskällor

Undersökningen är behäftad med täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. Felen drabbar olika variabler och redovisningsgrupper i olika mån. Sammantaget bedöms dessa fel ha liten inverkan på areal- och produktionsstatistiken och något större inverkan på statistiken över antalet företag. Den huvudsakliga källan till osäkerhet i undersökningen bedöms vara bortfallsfel.

2.2.1 Urval

Inget urvalsfel förekommer eftersom undersökningen utgör en totalundersökning, som riktade sig till samtliga trädgårdsföretag i populationsramen.

2.2.2 Ramtäckning

Knappt 43 %, eller 1 689 av företagen som ingick i den slutliga populationen om 3 948 företag utgjorde övertäckning, det vill säga var företag som inte bedrev yrkesmässig odling av trädgårdsväxter på minst 2 500 kvadratmeter friland eller 200 kvadratmeter i växthus under 2017. Övertäckningen påverkar inte statistikens kvalitet eftersom undersökningen genomfördes som en totalundersökning och övertäckningen således inte påverkade urvalet av faktiska trädgårdsföretag.

Undertäckning kan förekomma i den mån trädgårdsföretag inte är registrerade som just trädgårdsföretag i något av de register som används som bas för populationsramen (SCB:s företagsregister, Jordbruksverkets Lantbruksregister, Jordbruksverkets stödsystem, Lantbrukarnas riksförbunds medlemsregister, Producentorganisationernas medlemsregister och Livsmedelsverkets registrerade anläggningar).

Samtliga registerutdrag gjordes i december 2017, varför undertäckning till följd av nystartade företag som ännu inte registrerats är försumbar. Vi bedömer att den totala eventuella undertäckningen inte påverkar resultaten nämnvärt.

2.2.3 Mätning

Mätfel består av inlämnade uppgifter som inte speglar verkliga förhållanden. Under inhämtningen och bearbetningen av data gjordes kontinuerliga kontroller av insamlade värden, både gentemot tidigare inlämnade värden och genomsnittliga värden för respektive variabel.

Misstänkt felaktiga värden kontrollerades i största möjliga mån gentemot uppgiftslämnaren. Kraftigt avvikande värden eller utelämnade värden som inte kunde verifieras, imputerades med typiska värden för respektive variabel.

Eftersom olika variabler är olika svåra att svara på för företagen och olika många företag berörs av olika variabler, varierar också det relativa mätfelet från variabel till variabel. Mätfelet är svårt att uppskatta, men bedöms ha liten påverkan på statistiken i sin helhet.

2.2.4 Bortfall

Det totala bortfallet uppgick till 14,0 % och utgjordes av de företag i rampopulationen för vilka inga uppgifter kunde inhämtas. För de 246 företag som uppgivit att man odlar trädgårdsväxter i andra undersökningar under de senaste 3 åren och som kunde verifieras som fortfarande aktiva trädgårdsföretag har senast kända uppgifter imputerats. De 307 företag som inte kunde nås och för vilka inga tidigare data fanns att tillgå ingår inte i statistiken.

Eftersom resultaten inte har korrigerats för delar av svarsbortfallet, utgör detta troligtvis den största enskilda felkällan i den presenterade statistiken. Baserat på de svarande företagen och med antagandet att de 307 icke svarande företagen *inte* utgör den största femtedelen företag sett till respektive variabel, uppskattar vi att bortfallsfelet utgjorde en frilandsareal på 350 hektar och en växthusyta på 200 000 kvm, samt totalt drygt 450 sysselsatta personer. Detta utgör andelar om 3,7 respektive 3 % av vardera variabel.

Det partiella bortfallet varierade beroende på variabel och redovisningsgrupp. För det partiella bortfallet har i första hand typiska värden för liknande företag imputerats. I andra hand imputerades tidigare kända värden för respektive företag och variabel.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel kan förekomma genom felaktig digitalisering av data, felaktiga ändringar av avvikande värden, felaktiga imputeringar och felaktiga beräkningar. Korrekturläsning av såväl data som beräkningar har skett löpande vid ett flertal tillfällen under dataanalysen, varför digitaliserings-, ändrings- och beräkningsfelen uppskattas vara små. Den största källan till bearbetningsfel består antagligen av imputerade värden som inte speglar verkligheten. Som helhet bedöms bearbetningsfelen ha liten inverkan på statistikens precision.

2.2.6 Modellantaganden

Vid partiell imputering av data har antagits att företag med likartad inriktning, areal eller produktion också har likartad avkastning, energiförbrukning, inventarieuppsättning och personalförhållanden.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Statistiken utgörs av slutliga skattningar av samtliga målstorheter. Någon preliminär statistik för trädgårdsodling publiceras inte.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken framställdes under en period av sex månader i direkt anslutning till referensperioden. Arbetet inleddes i december 2017 och avslutades i juni 2018.

3.2 Frekvens

Statistiken tas fram med 3 års mellanrum. Nästa insamling kommer att ske 2021 och kommer då att avse trädgårdsodlingen år 2020.

3.3 Punktlighet

Publicering skedde den 14:e juni 2018 i enlighet med publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken är fritt tillgänglig som ett Statistiskt meddelande (JO 33 SM 1801) och som öppna data i Jordbruksverkets statistikdatabas. Dessa står att finna under avdelningen "Statistik" på Jordbruksverkets webbplats. Det statistiska meddelandet finns även under avdelningen "Jordbrukets struktur, Trädgårdssektorn" på Statistiska centralbyråns webbplats. Vissa uppgifter återges även i publikationen "Jordbruksstatistisk sammanställning".

Uppgifterna delges också EU:s statistikorganisation Eurostat i delvis omarbetad form. Eurostat publicerar i sin tur dessa uppgifter i en databas som är fritt tillgänglig på Eurostats webbplats.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För tillgång till ytterligare statistik och bearbetningar görs förfrågningar till Jordbruksverkets statistikenhet (kontaktuppgifter finns nedan).

4.3 Presentation

Resultaten presenteras i form av tabeller, kommenterande text och förklarande diagram.

4.4 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration tillsammans med den komplementära "Statistikens framställning" utgör dokumentation av undersökningen. Ytterligare dokumentation finns bilagt källmaterialet och kan i viss mån lämnas ut.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Eftersom tidigare undersökningar (framför allt Trädgårdsproduktion 2011) led av en viss undertäckning, utvidgade vi sökningen efter trädgårdsföretag i 2014 och 2017 års undersökningar, som därför omfattade en betydligt större populationsram än i tidigare undersökningar. Detta ledde till att ett flertal tidigare okända trädgårdsodlare nu fångas upp, vilket i sin tur innebär att 2014 och 2017 års statistik är mer heltäckande, men inte helt jämförbar med tidigare års statistik.

Denna effekt avtar ju längre tillbaka i tiden man går eftersom tidigare års källor för rampopulationen liknade årets undersökning i högre grad och en stor del av årets "nyupptäckta" företag är relativt nystartade. Således är 2002 års statistik mer jämförbar med 2014 och 2017 års statistik än vad 2011 års statistik är.

Den exakta effekten på statistiken går inte att utröna, men man kan få en ungefärlig bild över skillnaden genom att studera de "nyupptäckta" företagens bidrag till den totala statistiken i Trädgårdsproduktion 2014 (tablå A). Eftersom de nyupptäckta företagen inte hade samma sammansättning som övriga företag i undersökningen påverkas undersökningens olika variabler på olika sätt. Följaktligen utgjorde de nyupptäckta företagen till exempel bara 6,3 % av det totala antalet företag som odlade köksväxter på friland, men hela 27,7 % av det totala antalet företag som bedrev växthusodling.

Utöver detta avser arealerna för köksväxter på friland i samtliga undersökningar före år 2011 *utnyttjad* eller *odlad* areal, medan de i 2011 års undersökning avser *sådd eller planterad* areal. I 2014 och 2017 års undersökningar avser arealerna istället *skördad* areal.

Arealerna från 2011 och dessförinnan är i stort sett helt jämförbara, medan den skördade arealen år 2011 i genomsnitt var 96 % av den sådda/planterade arealen.

Tablå A. "Nyupptäckta" företags karaktär och andel av respektive variabels värde i 2014 års trädgårdsstatistik

Variabel	Andel av antal företag	Andel av areal eller växthusyta
Totalt antal företag	16,6 %	..
Antal sysselsatta	8,8 %	..
Frilandsodling	12,7 %	4,1 %
Växthusodling	27,7 %	16,3 %
Prydnadsodling (friland & växthus)	27,6 %	24,1 %
Köksväxtodling (friland)	6,3 %	1,2 %
Köksväxtodling (växthus)	25,5 %	13,2 %
Bärodling (friland)	14,3 %	8,8 %
Fruktodling	9,4 %	2,6 %
Variabel	"Nyupptäckta" företag	Övriga företag
Genomsnittligt antal sysselsatta	3,9 personer	8,0 personer
Genomsnittlig frilandsareal	2,6 ha	8,8 ha
Genomsnittlig växthusyta	1 987 kvm	3 291 kvm

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupper är god, även om insamlingen från små och medelstora företag är något underrepresenterad i jämförelse med stora företag. Detta får mycket liten effekt på samtliga variabler utom antalet företag, där andelen små och medelstora företag kan vara underskattat i viss mån.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Statistiken i "Trädgårdsproduktion" använder sig av samma kriterier och avgränsningar som övrig svensk jordbruksstatistik och är fullt ut jämförbar med denna. I övrig jordbruksstatistik inkluderas dock vissa företag som ligger under trösklarna 0,25 hektar respektive 200 kvm frilands- och växthusyta. Övrig jordbruksstatistik kan därför uppvisa något högre antal företag och något större trädgårdsarealer än den specifika trädgårdsstatistiken.

Viss försiktighet kan också vara på sin plats när man jämför arealer och skördar gentemot annan jordbruksstatistik, eftersom variabeldefinitionerna kan skilja sig åt i olika undersökningar. I "Trädgårdsproduktion" redovisas bland annat den skördade arealen och bruttoproduktionen av respektive gröda, till skillnad från till exempel den fysiska åkerarealen och nettoproduktionen.

Sysselsättningsstatistiken i "Trädgårdsproduktion" baseras på inhämtade uppgifter och kan skilja sig från liknande statistik baserad på "standardtimmar", som utgör ett beräknat sysselsättningsmått.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistiken uppvisar inga brister i numerisk överensstämmelse, vid sidan av mindre summeringsfel i vissa tabeller beroende på avrundningsfel.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Kopior av samtliga Jordbruksverkets Statistiska meddelanden med tillhörande kvalitetsdokument levereras till Kungliga biblioteket för bevarande.

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet förelåg enligt lagen om officiell statistik (SFS 2001: 99), förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2017:30.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken används som underlag för årlig rapportering till EU:s statistikmyndighet Eurostat enligt Europaparlamentets och rådets förordningar 223/2009, 543/2009 (med ändring 2015/1557) samt 138/2004.

EU-regleringarna styr undersökningens variabeldefinitioner samt tidsramen för genomförande.

F Historik

Statistiken har, med vissa variationer och under olika namn, publicerats sedan 1972, till en början med ett intervall om 5 år och sedan 1982 med 3 års mellanrum. Under perioden 1972–2003 publicerades statistiken växelvis under namnen "Trädgårdsinventeringen" och "Trädgårdsräkningen", medan den sedan 2005 konsekvent kallas "Trädgårdsproduktion".

Undersökningens kontinuitet, där många variabler undersökts sedan mer än 40 år tillbaka i tiden skapar möjligheten att få en uppfattning om trädgårdsodlingens utveckling över tid.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statens Jordbruksverk
Kontaktinformation	Statistikproducent: Jörgen Persson
E-post	jorgen.persson@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 59 43